

Gráciák és szirének

*Ne a tükröt okold,
ha a képed görbe!*
N. V. Gogol

A városszéli Kedves Óvodát jóillatú, ligetes erdő övezte. Hosszú és alacsony épület volt. Amikor az erdei stadiont emelték, felvonulási raktárnak használták. Csak később lett belőle óvoda a kisgyermek, szülők és az *óvónénik* öröme. Nagy kertje igazi, mesebeli pagony volt, ahol a jó levegőn oly jólesett játszani. Mindig történt is valami, amit hazafelé gyorsan el kellett mesélni a mamának. A *mamák* pedig éles ésszel készültek a mindennapi, de mégis új nevelési helyzetre. Ilyenkor a szülői szerepből egyből át kellett váltani a tapasztalatra vagy a nevelési (szak)tudományokra. A mikro-bűnügyek és fura, sokszor elferdített fogalmak ugyanis igen változatosak lehettek és gyors magyarázatot kívántak. Pl.: Mucika aranygombos bársony kabátkáját másik *anyuka* vitte haza. És nem is hozta vissza! Ubulka pedig azzal zsarolta Tomikát, hogy minden reggel hozzon neki egy zacskó cukorkát, de csak az óvoda mögött, a bokrosban adja neki oda. Tücsike anyukájának pedig azon kellett törnie a fejét, hogy kik is a homo(K) szexuálisok. Merthogy a fiúk kíváncsiskodtak délután, amikor homokoztak az udvaron.

Babóca nagyon-nagyon várta az anyukáját. Fontos közlendője akadt:

– Mama-a-a!! A sétán egy néni azt mondta nekem, hogy kirakatbaba vagyok! Azért mondta, mert szép vagyok?

– Inkább a hajad miatt. Nem?

A picurka hölgy mélyen elgondolkodott, mint aki felfog valamit.

– De igen, igen, a fiúk azt kiabálták a néni-nek, hogy ugyanolyan görbe a hajam, mint a hajas babáké a kirakatban.

A *fiatalasszony* pedig örült, hogy ő is időben kapcsolott. Eszébe jutott a nagyi bölcs nevelési tanácsa: *Ha azt akarod, hogy a lánygyereked ne legyen se hiú, se beképzelt, ne ismételd meg neki, hogy milyen szép! A tükreidet pedig rakjad egy méternél magasabbra!*

A leány üdén szép, *fiatal hölgy* volt és ezt éppen elegen észre is vették. Formás alakját nemcsak irigyelték, hanem szemtől szembe meg is dicsérték.

– Nem vagy te csak ilyen olyan, akármilyen nőcske! Többre vagy érdemes! Előtted a jövő! Talán még szépségkirálynő is kitelik belőled.

A szépség hallgatott a szirénhangokra. Külcsínre alaposan összeszedte magát, de józan eszét közel sem annyira, amennyire kellett

volna. Élményekkel teli életképek villantak fel előtte. És... gazdagság, jólét. Királyfi fehér lovon? Nem, nem! Inkább Merciben! Netán Amerika?

Jelentkezett a szépségversenyre és... Uramfia! Győzött! Nyert! Nem csupán első helyet, divatházi szerződést, hanem mindenféle modern eztazt: laptopot, óriástévé és ingyen szépségutalványt. Zsírleszívást! Bár ettől kissé óztkodott, mert éppen eléggé dögös csajnak tartotta magát így is. Bizonyítgatta is a barátnőknek:

– Úgy érzem, elég nekem a hajnali kocogás.

– Nem, nem – tiltakoztak a jóakarók. – Ingyen van! Még szebb leszel tőle. Biztosan megéri.

Pár nap múlva mégis győzött a lányban a megfelelés kényszere. Megéri, vagy nem éri? Ezen elmélkedett, amikor már a műtőasztalon feküdt, de a kérdő mondat másfajta jelentése egyáltalán nem jutott eszébe. Azután altatták, és szép csendesen el is aludt. Örökre. Győzött az embólia. Megérte?

Esteledett. A rangos *EU-úrhölgy és -munkatárs* fáradtan tért haza majdnem világviszonylatú, mindennapi tevékenységéből. Bosszús volt. Az előszobában a tükörbe pillantott. Sajnálta, hogy öregszik, és hogy macskavágású szemének hódító tekintete egyre alább hagy. Manapság inkább villámokat szór. Kinyúlt, hullámmintás kardigánját a tükörszekrényre dobta. Sem a ház rendjével, sőt, saját küllemével sem sokat foglalkozott. Nadrágokban járt és kócos, gondozatlannak tűnő frizurát viselt.

A vacsora iparilag készen volt, a dobozt csak melegíteni kellett. A salátát azonban férje kedvéért saját maga készítette frissre, ropogósra. Hűtője rekeszéből kivett három darab, 30 cm-es, igen egyenes, medencés-hydropónikán nevelt, vízízű uborkát. Megmosta, legyalulta kedvenceit, és újból felhergelte magát. Azon, hogy külföldön, ja! Hol is? Az ilyesmit csupán kisujjnyira növesztik. Meg is kóstolta, amikor arrafelé ügyintézt. Micsoda nép, micsoda pocsékolás!

Ma is az ottani küldöttek idegesítették fel valami mákos micsoda miatt.

– De most megbosszulom – szölt belőle az indulat.

A mérgelődő asszonyosság átment a könyvtárszobába, ahol egy óriási terepasztalon ott feküdt Európa térképe. Felkapta a légycsapót és ütlegelni kezdte Közép-Európa közepét.

– Dá-dá, nesze nektek kisuborka!! Ja, hozzá meg mákos kalács!

Évekkel ezelőtt a bankszámlámon agyafürt rendellenességet észleltem. Előbb a T-Home, majd a Telekom nem vonta le tőlem a kábeltévé díját. Majd havonta emelkedő, csekken fizetendő büntetést róttak ki rám. Tizennégyszer reklamáltam személyesen, feleslegesen. Ez itt a reklám helye! Mindenféle tévés ügyet felmondva nappalt éjjé,

éjt nappallá téve rádióhallgató lettem. Szorgosan hallgatódzom, vagy csupán eljut a fülemig. Mondják is, mit hall a kedves hallgató, mintha mi magunk nem lennénk észnél.

Mindenkinek lehet valamilyen kedvence. Az enyém különleges! Amikor hétvége közeleg, este tájt, szerencsére, rövid időre behívják *bemondónak* bájolgóan negédes hangú, tartalékos kultúrkatonámat. Habár tisztességes nevet visel, jómagam csak Arzeniának hívom. Neve napját így július 19-én tarthatná, kipöckölve onnan a régimódi és előkelő Amáliát. Lehetne részemről Ciána is, de ilyen női név még nincs a névnapárban.

– Kérdezed, olvasóm, mit mérgez ő? Nyelvünket! Ország-világ előtt a rádióban, édes-szép anyanyelvünket. Szótagolni sem tud, vagy már elfelejtett. Négy percen át sem képes hiba nélkül elmondani a híreket. Össze-vissza veszi a levegőt. Szétzúzza a mondatokat. Meg ilyen csúfságokat ejt: „aren-gést észlelték ... aaa-zországos önkormányzat ... aaa-zárpádsávós zászlót ... azor-kán elérte...” Ennyire kell neki egy kis túpénz? Vagy valakinek a valakije?

Az illetékesek miért nem veszik észre? De hogy országunkban élnek és dolgoznak beszédművelő tanárok, az biztos.

Nagyanyánk pici, ürge mozgású, huncut tekintetű asszonyszemély volt. Nagybajuszos nagyapánk kedveskedve csakis Hékámnak szólította őt, és tegezte. Nagymama pedig holtáig magázta a férjét. 1904-től 1916-ig öt gyermek született sorjában. A fiúkat polgáriban taníttatták, a lányok férjhez mentek.

Nagyszüleink szerény birtokukon biztos és tisztos körülmények között éltek. A családfő a néglábúakat és a földet gondozta. A nagy pedig nemcsak jó anya és jó feleség volt, hanem igazi gazdasszony is. Fakanala nyomán a kerti zöldségek finom ételekké váltak. A baromfiudvar friss húsokat biztosított. A búbos kemencében saját lisztből sült a kalács és az öt nagy cipókenyér. Ősszel a szomszédoknak segített nagymama: gyümölcsöt szedett, szilvalekvárt kavargatott és lakodalmakba járt főzni.

Idő múltán az unokák is világra jöttek. Nőtünk, nődögéltünk és felejthetetlen nyári szüneteket töltöttünk a tanyán. A gangon ebédeltünk, pihentünk, uzsonnáztunk, énekeltünk. Babákat fabrikáltunk, a rongyoszsák kincseiből babaruhát varrtunk. Gondoztuk a kiskert virágait és a kicsirkéket.

A nagyvilágban pedig akár háború volt, akár béke, a tanyán rend volt és nyugalom. Háborús menekülteként befogadtak bennünket, így állt lábra saját családom. Amikor lakást kaptunk, beköltöztünk a városba.

Később csak az fájt nekem az új regulában, mintha nagyanyám és édesanyám „soha nem dolgozott” volna. Csupáncsak HTB-k voltak?

Amikor a fiatal felnőtt pályát, majd munkahelyet választ, még nincs tudomása szakmai élete egészségügyi hátrányairól és ártalmairól. A hivatástudatból és lelkesedésből vállalt tanári pályafutásnak már az eleje is csúful indulhat. Egy hónapos rekedtség, netán a teljes hangvesztés után nemcsak orvosától, hanem fűtől-fától is rendre kapja a jó tanácsokat. Különösen akkor, ha testnevelő vagy nyelvtanár.

Márta a harmincas éveiben járt, amikor fordított egyet a családi életén. Országszerte jól ismert bányavároskába költözött, és a helyi gimnáziumban tanított. Eddig megyeszékhelyeken élt, ám itt a népek merőben mások voltak. Mindenki mindenről mindent tudni vélt, és tele szájjal terjesztette a suttogásokat. A bunkóságokat is. Márta valami érdekes robbanásfélére várt, ami hamarosan be is következett. Elrekedt, aztán teljesen elment a hangja. A helyi szakorvosnak a városi orvoshiány miatt háromféle híre terjengett. Mint üzemorvos, a termelés érdekében megkurtította a bányászok betegszabadságát. Gyermekorvosi rendeléséről bömbölve jöttek ki a kicsinyek, majdnem az anyukák is. Ráadásul a felnőtt gégszet is a reszortjához tartozott.

Hangnélküli betegünk belépett a rendelőbe. Tudta, hogy az asszisztensnő az orvos anyósa, és aki a rendelés üres perceiben szépen, csendben kötögetett. Kissé letolt szemüvege fölött a betegre látott, lefelé pedig a kötésére tekintgetett. Látszott rajta, hogy valamire vár. Márta elsuttogta, hogy ebben az állapotában nem bírja ellátni a munkáját, mert ő maga is jól tudta: nemcsak gyógyszerre van szüksége, hanem hangdiétára is. Indulatos, dörgedelmes hang utasította rendre:

– Micsoda maga? Operaénekes Oroszlányban?! Munkahelyen dolgozni kell, nem pófázni! Nem tudja?...

Márta hazamenőben mélységesen elgondolkodott: nemcsak csábító szírének és kegyes gráciák léteznek a világban, hanem *szatírok* is. Ki-ki pedig gusztusa szerint tegyen melléjük díszítő jelzőket.

Simon Anikó: Életkövek 2.